

Lena skola - Plan mot diskriminering och kränkande behandling

Lena skola och fritidshem
Läsåret 23/24

Ann-Charlotte Larsson

Innehållsförteckning

1	Inledning	4
1.1	Vårgårdas kommuns värdegrund	4
1.2	Våra styrdokument	4
1.2.1	Diskrimineringslagen	4
1.2.2	Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet reviderad 2018 och Läroplan för grundsärskolan reviderad 2018.....	5
1.2.3	Läroplan för förskolan Lpfö 18.....	5
1.2.4	Skollagen(2010:800) 6 kap. 1§	5
2	Begrepp	6
3	Kartläggning och nulägesanalys inför nytt läsår	6
3.1	Kartläggning och analys av föregående läsårs arbete mot kränkning, trakasserier och diskriminering.....	6
3.2	Åtgärder	7
4	Mål för läsåret	8
4.1	Övergripande mål	8
4.2	Risikfaktorer Lena skola och fritidshem läsåret 23/24	8
5	Konkreta åtgärder	9
6	Främjande arbete	9
7	Förebyggande arbete	10
7.1	Förankring.....	10
7.2	Förankringsarbete av denna plan.....	10
7.3	Vi upptäcker diskriminering och kränkande behandling genom.....	11
8	Ett ärendes gång	11
9	Uppföljning och implementering	11
9.1	Ansvar.....	11
9.2	Barn- och elevhälsoteam.....	12
9.3	Skolledning	12
10	Bilagor	12
10.1	Bilaga 1 Dokumentation av utredning av diskriminering och kränkande behandling	12
10.2	Bilaga 2. Att utreda, åtgärda och följa upp kränkande behandling, trakasserier eller diskriminering barn–barn, elev-elev.....	12
10.3	Bilaga 3 Att utreda, åtgärda och följa upp när barn/elev utsätts för kränkande behandling, trakasserier eller diskriminering av vuxen.....	13

1 Inledning

1.1 Vårgårdas kommuns värdegrund

Med respektfullt bemötande, individanpassade lösningar och hög tillgänglighet levererar Vårgårda kommun välfärdstjänster som överträffar förväntningarna. Detta förutsätter kreativitet och ständig utveckling med fokus på resultat.

En grundläggande mänsklig rättighet är rätten till likabehandling. Alla barn och elever i förskola, skola och fritidshem ska ha samma rättigheter – oavsett etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsvariation eller sexuell läggning.

Vårgårda kommuns förskolor, skolor och fritidshem tar avstånd från all form av diskriminering och kränkande behandling. Vi som arbetar i Vårgårda kommuns förskolor, skolor och fritidshem tolererar ingen form av kränkande beteende. Så snart någon ur personalen får kännedom om att ett barn eller en elev känner sig kränkt har förskolan och skolan skyldighet att utreda vad som hänt och vidta åtgärder för att förhindra fortsatta kränkningar.

Vår **plan mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling** är ett stöd som hjälper oss i vår skyldighet att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling. Forskning visar att systematiskt arbete mot kränkningar har effekt.

1.2 Våra styrdokument

1.2.1 Diskrimineringslagen

Lagen har till ändamål att motverka diskriminering och på andra sätt främja lika rättigheter och möjligheter oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning eller ålder (1 kap, 1 §). Dessa benämns ofta som diskrimineringsgrunderna.

I denna lag avses med diskriminering

1. direkt diskriminering: att någon missgynnas genom att behandlas sämre än någon annan behandlas, har behandlats eller skulle ha behandlats i en jämförbar situation, om missgynnandet har samband med kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder,
2. indirekt diskriminering: att någon missgynnas genom tillämpning av en bestämmelse, ett kriterium eller ett förfaringssätt som framstår som neutralt men som kan komma att särskilt missgynna personer med visst kön, viss könsöverskridande identitet eller uttryck, viss etnisk tillhörighet, viss religion eller annan trosuppfattning, viss funktionsnedsättning, viss sexuell läggning eller viss ålder, såvida inte bestämmelsen, kriteriet eller förfaringssättet har ett berättigat syfte och de medel som används är lämpliga och nödvändiga för att uppnå syftet,
3. bristande tillgänglighet: att en person med en funktionsnedsättning missgynnas genom att sådana åtgärder för tillgänglighet inte har vidtagits för att den personen ska komma i en jämförbar situation med personer utan denna funktionsnedsättning som är skäligen utifrån krav på tillgänglighet i lag och annan författning, och med hänsyn till

- de ekonomiska och praktiska förutsättningarna,
 - varaktigheten och omfattningen av förhållandet eller kontakten mellan verksamhetsutövaren och den enskilde, samt
 - andra omständigheter av betydelse,
4. trakasserier: ett uppträdande som kränker någons värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder,
5. sexuella trakasserier: ett uppträdande av sexuell natur som kränker någons värdighet, (Diskrimineringslagen kap. 1 §4)

1.2.2 Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet reviderad 2018 och Läroplan för grundsärskolan reviderad 2018

Grundläggande värden

Skolväsendet vilar på demokratins grund. Utbildningen ska förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på. Var och en som verkar inom skolan ska också främja aktning för varje människas egenvärde och respekt för vår gemensamma miljö.

Skolans uppdrag

Skolans uppdrag är att främja lärande där individen stimuleras att inhämta och utveckla kunskaper och värden. Skolan ska i samarbete med hemmen främja elevers allsidiga personliga utveckling till aktiva, kreativa, kompetenta och ansvars-kännande individer och medborgare. Skolan ska präglas av omsorg om individen, omtanke och generositet. Utbildning och fostran är i djupare mening en fråga om att överföra och utveckla ett kulturarv – värden, traditioner, språk, kunskaper – från en generation till nästa. Skolan ska vara ett stöd för familjerna i deras ansvar för barnens fostran och utveckling. Arbetet måste därför ske i samarbete med hemmen.
(Lgr 11 och Lgsär 11)

1.2.3 Läroplan för förskolan Lpfö 18

Förskolan ingår i skolväsendet och vilar på demokratins grund. Av skollagen (2010:800) framgår att utbildningen i förskolan syftar till att barn ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja alla barns utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Utbildningen ska förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på. Var och en som verkar inom förskolan ska främja aktning för varje människas egenvärde och respekt för en hållbar utveckling. (Lpfö 18)

1.2.4 Skollagen(2010:800) 6 kap. 1§

Bestämmelserna i detta kapitel har till ändamål att motverka kränkande behandling av barn och elever. Bestämmelserna tillämpas på utbildning och annan verksamhet enligt denna lag.

2 Begrepp

Kränkande behandling

Den som upplever sig kränkt har alltid tolkningsföretråde.

Uppträdande som kränker ett barns eller en elevs värdighet kan vara:

- fysiska (slag och knuffar)
- verbala (hot, svordomar, könsord och öknamn)
- psykosociala (utfrysning, blickar, alla går när man kommer)
- texter och bilder (lappar, fotografier, sms och mms, msn och meddelanden på olika sociala medier)
- någonting annat som kränker en elevs värdighet.

Trakasserier är kränkande behandling som har samband med

- kön
- könsöverskridande identitet eller uttryck
- etnisk tillhörighet
- religion eller annan trosuppfattning
- funktionsnedsättning
- sexuell läggning
- ålder

Diskriminering är när en vuxen i skolan missgynnar ett barn eller en elev och det har samband med kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning eller sexuell läggning. Diskriminering kan även ske genom skolans regler, undervisning, läroböcker etc.

Befogade tillsägelser

Tillrättavisningar från personal inom förskola och skola för att upprätthålla god ordning och miljö är inte kränkande behandling.

3 Kartläggning och nulägesanalys inför nytt läsår

3.1 Kartläggning och analys av föregående läsårs arbete mot kränkning, trakasserier och diskriminering

Lena skolas vision:

*I en trygg och stimulerande miljö,
leker och lär vi för livet!*

Lena skola är en relativt liten skola där det lilla sammanhanget ger en ökad känsla av trygghet. En skolgård med omväxlande miljö inbjuder till lek och aktivitet på raster. På skolan finns elevernas klasslärare och fritidshemspersonal tillgängliga under hela skoldagen. Skolan har ett nära samarbete med vårdnadshavare. För att registrera och utreda kränkningar på skolan används Draft-it. Det har under tidigare år genomförts klimatenkäter vilka vittnar om att elever i stor utsträckning känner sig trygga på Lena skola och fritidshem.

Inför föregående års plan hade samtliga klasser klassråd där det utifrån en karta över skolområdet diskuterades otrygga platser.

Det kan konstateras att det oftast är det under rasttid som incidenter och kränkningar uppstår på olika platser på skolgården. Det är större andel pojkar som utsätter andra för kränkningar och följaktligen fler pojkar som blir mer utsatta.

Vidare kan konstateras att det på fotbollsplanen ibland uppstår situationer bland elever vilka kan leda till kränkningar, likaså vid pingisborden där det även kan uppstå ett inte tillåtet språkbruk.

De mest skymda platserna är inte tillåtna för eleverna att vara på vid varje rast utan enbart när personal finns i närheten och har tillåtit det.

Enkäter och observationer visar att kränkningar sker mer sällan i klassrummen men där kan arbetsron bli bättre vilket skapar större trygghet och möjlighet att lyckas på lika villkor

Under våren 2023 har eleverna i årkurs 4-6 har svarat på en kommungemensam enkät. Enkäten vittnar att vi behöver arbeta vidare med följande:

- Arbetsro på lektionerna
- Elevernas upplevelse att de får hjälp och stöd av elevhälsan
- Öka elevernas upplevelse av trygghet på skolan
- Öka elevernas upplevelse av att de vuxna på skolan bryr sig om hur de mår.

I samband med skolstart svarade alla elever på en trivselenkät. Denna sammanställning visar att skolan bör arbeta med :

- Elevernas syn på skolan
- Elevernas syn och tankar om de vuxna
- Fokus kring känslan av trygghet bör ligga i matsalen, skolgården och omklädningsrummet
- Skapa en ökad studiero på lektionerna

3.2 Åtgärder

- Skolan arbetar fortsatt mot att 100% av eleverna skall vara trygga i alla sammanhang.
- Skolans personal har under föregående läsår tagit fram trivseregler samt rutiner kring disciplinära åtgärder. Implementeringen av dessa fortsätter under kommande läsår.

- Inför läsåret 21/22 började skolan använda Draft-it till alla kränkingsärenden. Under föregående läsår har skolans personal fått utbildning i processen kring hur systemet används och en tydligare struktur och rutin har skapats på skolan.
- Personalen arbetar skyndsamt med att meddela vårdnadshavare om eventuella händelser.
- Möjligheten till aktivitet på rast har ökat genom en ny rastbod där elever lånar redskap för lek. Elever bemannar rastboden, under överinseende av vuxna, och delaktigheten ökar.
- Skolan deltar även i projektet ”Rörelse på rast” där personal ges utbildning i rastaktiviteter men projektet innebär även möjlighet till ökad aktivitet för eleverna under rasttid.
- Resursfördelning i klasser görs efter de behov som uppstår

4 Mål för läsåret

4.1 Övergripande mål

- Nolltolerans mot alla former av diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.
- Fokus på att synliggöra alla människors lika värde och rättigheter.
- Alla elever ska uppmuntras att ta ett eget ansvar för sitt eget och sina kompisars välbefinnande, samt vara trygga med att informera skolans personal om någon inte känner sig trygg.
- Alla elever uppmuntras att ta hand om sina egna saker/kläder och vara aktsamma om skolan som helhet. Intentionen är att ordning i korridorer och en välvårdad skola ökar trygghet och lugn miljö.
- Alla elever ska känna sig välkomna och inkluderade i verksamheten. De ska känna sig trygga på hela skolans område, både inne och ute.
- Skapa en medvetenhet och kunskap om följderna av kränkningar på sociala medier, sms och mms.

4.2 Riskfaktorer Lena skola och fritidshem läsåret 23/24

Risikfaktor	Åtgärd	Uppföljning
Fotbollsplanerna Otrygghet kring att regler inte följs och att inte tillräcklig hänsyn tas till allas delaktighet.	Prata regelbundet i klasserna och på fritids om reglerna på fotbollsplanerna, även enskilt vid behov. Rastvärdar tittar till planerna oftare.	Kontinuerligt och i maj 2024 Ansvarig: Lärare och rektor

Matsalen Eleverna ställer upp utanför matsalen. Eleverna har fasta platser och har en given tid de ska sitta vid matbordet.	Prata regelbundet i klasserna och på fritids om matsalssituationen	Kontinuerligt och i maj 2024 Ansvarig: Lärare och rektor
Eleverna upplever att det kan vara otryggt vid lek i buskarna på framsidan av skolan.	Ökad vuxennärvaro i området. Diskutera vilka lekar som är lämpliga att leka i detta område.	Kontinuerligt och i maj 2024 Ansvarig: Lärare och rektor
Ett antal elever känner sig inte trygga i sporthallen, slöjdsalarna och utomhus i dungen.	Skolan ska se över konkreta åtgärder för att eleverna ska känna sig mer trygga där.	Kontinuerligt och i maj 2024 Ansvarig: Rektor och lärare.

5 Konkrete åtgärder

- Vuxennärvaro genom rastvärdar, bussvärdar, schemalagd pedagogisk lunch.
- ”Skojbråk” och brottning är inte tillåten på skolan.
- Tydliggöra skolgårdens tillåtna område för eleverna varje nytt läsår samt påminna på gruppnivå då incidenter sker.
- Regelbundet samtala med elever om hur man ska uppträda mot och behandla sina skolkamrater likväl som andra medmänniskor.
- Elever ska veta att de ska hämta en vuxen om något inträffar som de inte reder ut på egen hand.
- Tydliga rutiner vid kränkningar. Se bilaga

6 Främjande arbete

- Värdegrundsarbetet ska genomsyra skolans alla ämnen likväl som på raster, i matsal, i busskö och på skolbussen.
- Det ska vara väl känt av alla elever vart de kan få tag på en vuxen vid behov.
- Personal samtalar regelbundet med elever om allas lika värde och rättigheter.
- Temadagar där skolan årskursövergripande arbetar utifrån olika teman exempelvis Skogsdag, Lenadagen eller FN-dagen.
- Fadderverksamhet klasserna har faddrar där de äldre eleverna är förebilder för de yngre.
- Aktualisera Plan mot kränkande behandling i personalgrupperna vid läsårsstart samt ta upp planen regelbundet vid personalmöten på skolan. Genomgång och fokus för den nya planen sker under novemberlovet.

- Plan mot kränkande behandling tas upp på klass- och elevråd.
- Arbetslagen lyfter aktuella ärenden på arbetslagskonferensen.
- Inskolningssamtal, och uppföljning med alla 6-åringar i fritidshem
- Elevhälsosamtalen hos skolsköterskan är viktiga i arbetet mot att förebygga och åtgärda inom området.
- Elevrådet och arbetslagen utvärderar planen i slutet av läsåret.
- Rektor ansvarar för att planen diskuteras och utvärderas med vårdnadshavare genom skolans enhetsråd.
- Rastvärdar, bussvärdar och pedagogisk lunch för ökad vuxennärvaro.
- Dela elevgruppen på fritids i mindre grupper när möjlighet ges för att kunna få en bättre översikt över elevgruppen.
- Kartläggning av riskfaktorer i närmiljön.
- Elevhälsan arbetar systematiskt inom området. Kurator , specialpedagog och skolsköterska deltar aktivt i arbetet och genomför insatser där vi ser behov.
- Under läsåret kommer elevhälsan börja tillämpa EHM-modellen vid sina möten. En modell för att nå alla elever i det främjande och förebyggande arbetet på skolan. EHM som modell har en tydlig mötesstruktur och rollfördelning, samt verktyg som skapar rätt förutsättningar i arbetet med att möjliggöra tillgängliga lärmiljöer. EHM gör att elevhälsans professioner och lärare, samt pedagogisk resurs och fritids, ges möjlighet att mötas och tillsammans arbeta tvärprofessionellt.
- Skolan kommer att medverka i ett projekt ” rörelse på rast”. Detta ska ge eleverna mer meningsfulla aktiviteter att ägna sig åt på rasterna under en av dagarna.
- Skolan har en hälsoambassadör kopplad till Generation Pepp.

7 Förebyggande arbete

7.1 Förankring

- Eleverna är delaktiga i arbetet med Plan mot kränkande behandling genom elevrådet.
- Elevrådet berättar om Plan mot kränkande behandling i klasserna.
- Den nya planen för 23/24 läggs ut på schoolsoft.
- Information om Plan mot kränkande behandling ges på läsårets första enhetsrådsmöte samt informeras om via schoolsoft.

7.2 Förankringsarbete av denna plan

Personal:

- Förankra i personalgruppen
- Stående punkt på personalkonferenser
- Uppföljningar och utvärderingar

Elever:

- Diskussion i elevrådet

- Genomgång i klasserna
- Utvärderas av elevrådet varje läsår

Vårdnadshavare:

- Genomgång med enhetsråd.
- Information på hemsidan www.vargarda.se och schoolsoft

7.3 Vi upptäcker diskriminering och kränkande behandling genom

- Signaler från enskilda elever eller personal
- Signaler från elever i grupp
- Observationer i klassrum, i matsal och på skolgården vid raster.
- Arbetslags-och personalkonferenser. Trygghetsärende har en stående punkt.
- Signaler som t.ex. nedstämdhet, oro, frånvaro, humörsvängningar.
- Elevenkäter med tydligt redovisade resultat.
- Utvecklingssamtal med elev och vårdnadshavare.

8 Ett ärendes gång

- Så snart någon i verksamheten får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för trakasserier eller annan kränkande behandling ska anmälan ske till rektor. Rektor är skyldig att anmäla till huvudman. Ingen värdering ska göras innan anmälan sker till rektor och huvudman. Anmälan sker i Draftit.
- Rektor ansvarar för att trakasserier eller annan kränkande behandling skyndsamt utreds.
- Ärendet utreds i samverkan mellan rektor, klasslärare, fritidspersonal och elevhälsoteam.
- Ärendet dokumenteras i Draftit.
- Utredning och uppföljning se bilaga 2 och 3.

9 Uppföljning och implementering

Utvärdering av planen mot kränkande behandling sker i arbetslagen, på APT, enhetsråd, klassråd och skolans elevråd i slutet av varje läsår. Revidering av planen utförs av rektor och representant från elevhälsoteamet och personal på skolan i samband med skolstart.

Implementering av planen sker efter revidering i arbetslagen, elevrådet, klassråd och föräldramöten.

9.1 Ansvar

Alla som arbetar på Lena skola och fritidshem är ansvariga för att upptäcka, utreda, åtgärda och följa upp kränkande behandling.

Enligt socialtjänstlagen 14 kap.1§ är både skolmyndighet och alla anställda

hos myndighet, det innebär att personal i förskoleverksamhet, skolbarnomsorg och skola genast är skyldiga att anmäla till socialnämnden om de i sin verksamhet får kännedom om något som kan innebära att socialnämnden behöver ingripa till ett barns skydd.

9.2 Barn- och elevhälsoteam

Det finns alltid möjlighet för elever, vårdnadshavare och pedagoger att vända sig till skolans elevhälsoteam för konsultation.

Kontaktpersoner:

Skolsköterska	Karin Therning
Specialpedagog	Jenny Engdahl
Kurator	Marita Segerlind

9.3 Skolledning

Kontaktpersoner:

Rektor	Jaana Korkeamäki
--------	------------------

10 Bilagor

10.1 Bilaga 1 Dokumentation av utredning av diskriminering och kränkande behandling

Görs i Drafit, program för dokumentation av kränkande behandling.
Användaruppgifter till Drafit erhålls från skolchefen.

10.2 Bilaga 2. Att utreda, åtgärda och följa upp kränkande behandling, trakasserier eller diskriminering barn–barn, elev-elev

Åtgärd		Ansvar
Steg 1	Omedelbar tillsägelse, information till rektor. Rektor informerar huvudman. Dokumentera i Drafit. Vid behov tillkallas polis 112.	All personal/rektor
Steg 2	Samtal med den som påtalar problem. Samla så mycket information som möjligt. Dokumentera. Rapportera till rektor och ansvarig pedagog.	All personal/rektor
Steg 3	Dokumentation i protokoll. Samtal med berörda parter enskilt eller i grupp. Kontakt med berörda vårdnadshavare	All personal/rektor
Steg 4	De berörda barnen/eleverna hålls under	All personal/rektor

	uppsikt.	
Steg 5	Uppföljande samtal. Återkoppling till anmälare, pedagoger och vårdnadshavare.	Ansvarig pedagog/rektor
Steg 6	Möte med barn/elev, vårdnadshavare och ansvarig pedagog. Kartläggning inför ansökan om upprättande av handlingsplan/åtgärdsprogram upprättas vid behov och lämnas till rektor.	Ansvarig pedagog/rektor
Steg 7	Ärendet tas upp av barn/elevhälsoteamet. Rektor beslutar om vidare åtgärder.	Ansvarig pedagog, personal från elevhälsan eller rektor
Steg 8	Eventuell anmälan till socialtjänst.	Rektor
Steg 9	Arbetsskadeanmälan/tillbudsanmälan görs och lämnas till rektor. Ev anmälan till Arbetsmiljöverket.	Rektor
Steg 10	Ärendet går till Myndighetsnämnden för Lärande och Omsorg för vidare åtgärder.	Rektor

10.3 Bilaga 3 Att utreda, åtgärda och följa upp när barn/elev utsätts för kränkande behandling, trakasserier eller diskriminering av vuxen

Åtgärd	Ansvar
Steg 1 Händelsen anmäls till rektor, som ensam eller tillsammans med elevhälsopersonal pratar med barnet/eleven. Vid behov tillkallas polis 112.	All personal
Steg 2 Vårdnadshavare informeras	Rektor.
Steg 3 Samtal med den vuxne som har rätt att bistås av fackligt ombud.	Rektor
Steg 4 Åtgärdsplan upprättas.	Rektor
Steg 5 Barnet/eleven får stöd och hjälp	Elevhälsan
Steg 6 Uppföljning med barn/elev och vårdnadshavare	Rektor
Steg 7 Uppföljningssamtal med den vuxne	Rektor
Steg 8 Eventuell anmälan till socialtjänst.	Rektor
Steg 9 Ärendet går till skolchef och HR för vidare åtgärder.	Rektor